

Joonas Viljanen
Despro Engineering Oy
joonas.viljanen@despro.fi

Viite Lausuntopyyntö 2.3.2022

**Aihe CARUNA OY:N SÄHKÖVERKON MAAKAPELOINTI, ULVILA KAASMARKKU
JA LEINEPERI**

Museovirasto on toimittanut Satakunnan Museoon Despro Engineering Oy:n lausuntopyynnön koskien yhtiön suunnittelemaa Caruna Oy:n sähköverkon maakaapelointia Ulvilan Kaasmarkun ja Leineperin alueilla. Museo on tutustunut suunnitelmiin.

Suunnitellut kaapelointilinjat kaivetaan suurimmaksi osaksi aivan teiden varsille. Ulvilan Kaasmarkussa linja kuitenkin kulkee Kaasmarkun historiallisella kylätontilla (muinaisjäännösrekisterissä tunnuksella 1000023491). Kaasmarkun kylätontti on edelleen asuttu ja se on arvotettu kulttuuriperintökohteeksi. Pitkään asumiskäytössä olleella alueella ei todennäköisesti enää ole säilyneenä merkkejä tontin aikaisemmasta käytöstä.

Satakunnan Museon näkemyksen mukaan kaapelilinjojen kaivaminen suunnitelmien mukaan on mahdollista. Kaasmarkun kylätontin kohdalla linja kuitenkin tulisi kaivaa pihamaan jo aikaisemminkin käsitellyksi tiedetylle osalle. Mikäli kaivutöissä kuitenkin havaitaan merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä (esim. maatonutta tai hiiltynyttä puuta, kivi- tai tiilirakenteiden jäännöksiä, esinelöytöjä), tulee työt keskeyttää tässä kohdassa ja ottaa viipymättä yhteyttä Satakunnan Museoon muinaismuistolain 14 §:n perusteella.

Kaasmarkun kylä on kokonaisuudessaan maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä ja Leineperin kylä valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Arvokkaat kulttuuriympäristöt on osoitettu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (tullut voimaan 1.7.2019). Merkintöihin liittyy suunnittelumääräys, joka on huomioitu myös Kaasmarkun (tullut voimaan 8.1.2015) ja Leineperin (tullut voimaan 31.5.2007) kylien osayleiskaavoissa.

Suunnitelmaan sisältyy ilmeisesti useita puistomuuntajia. Suunnitelman liitteenä on kuitenkin vain lyhyt sähköpostiviesti, joten muuntajista ei ole mitään sanallista mainintaa. Kartasta on laskettavissa, että Kaasmarkkuun olisi tulossa 6 muuntajaa

ja Leineperiin 4. Kyläalueet ovat historiallisesti arvokkaita ja varsin tiiviisti rakennettuja. Lisäksi etenkin Leineperin vanha ruukinmiljö on myös tärkeä matkailukohde. Muuntajat tulee sijoittaa mahdollisimman huomaamattomiin paikkoihin ja mieluiten kasvillisuuden suojaan. Muuntajan värityksen tulisi olla mahdollisimman sulautuva (esim. harmaan vihreä).

Muuntajista ensimmäinen sijoittuu Kaasmarkun uimarannan pukukopin läheisyyteen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön länsireunalle. Paikka on varsin näkyvä ja Kaasmarkun osayleiskaavassa lähivirkistysaluetta (VL), jonne *saa toteuttaa yleistä virkistyskäyttöä palvelevia rakennuksia*. Sijoituspaikka ei ole kulttuuriympäristön kannalta erityisen merkittävä, mutta uimarannan osalta paikasta on hyvä neuvotella Ulvilan kaupungin kanssa.

Toinen muuntajapaikka sijoittuu Kaasmarkun kylän historialliselle kylätontille, josta kaivamisen osalta on todettu jo edellä. Kaasmarkun osayleiskaavassa kylätontti on osoitettu kyläalueena, jolla ympäristö säilytetään (AT/S-1). Kaavamerkintään liittyy määräys: *Alue, jolla ympäristö säilytetään. Alueella sijaitsee Kaasmarkun historiallinen kyläpaikka, jonka tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huomioida alueella mahdollisesti säilynyt arkeologinen kulttuuriperintö. Rakennustaiteellisesti, maisemallisesti tai kyläkuvan yhtenäisyyden kannalta tärkeitä rakennuksia, rakennusryhmiä tai rakenteita ei saa purkaa eikä ulkoasua muuttaa siten, että niiden arvokkaat ominaispiirteet tuhoutuvat. Alueella ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ilman MRL 128 §:n mukaista lupaa. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen ympäristöön voimakkaasti vaikuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä.* Riippuen muuntajan koosta parhaiten soveltuva sijoituspaikka lienee viereisen rivitaloyhtiön jätekatoksen yhteydessä.

Kaasmarkun Kylänraitin varren kiinteistölle 886-404-1-14 sijoittuvan muuntajan paikka vaikuttaa maiseman kannalta onnistuneelta, mikäli viereisen kiinteistön kivaitaan ei kajota. Muista Kaasmarkun muuntamopaikoista museolla ei ole huomautettavaa. Paikat on valittu maastoon sulautuvasti.

Leineperissä näkyviä muuntamopaikkoja ovat alueen länsireunalla, lähelle joenmutkaa ja Pitkäjärventien varrella, vastapäätä ruukin savipakaria, joka on yksi historiallisen ruukinalueen keskeisiä rakennuksia. Molemmat paikat sijaitsevat valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueella http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=927. Kummassakin

paikassa muuntamo tulee sijoittaa puustoon suojaan niin, ettei siitä muodostu maiseman kiintopistettä.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Liisa Nummelin

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Museovirasto/kirjaamo

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä